

Curt Nicolin

**Etik i samhälle,
företagande och ledarskap**

UPPFINNARKOLLEGIET

Curt Nicolin

Förord

”Sjunkande etisk standard förebådar kulturernas och nationers förfall.”

Det är en av sjuttioalets teser som Curt Nicolin formulerade i skriften ”Ledarskap och moral” som Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF) utgav 1989. Den ges här ut i nytt särtryck av Uppfinnarkollegiet.

Curt Nicolin var ordförande i SAF 1976-84, levde 1921-2006 och blev en av det svenska näringslivets mest respekterade företrädare under det förra seklet. Han var en av grundarna av Uppfinnarkollegiet 1992, och dess första ordförande.

Det går knappast att kommentera en del av dagens aktuella händelser bättre än att citera honom ytterligare:

- Framgångsrika ledare, entreprenörer och uppfinnare kan påräkna endast en bråkdel av värdet av sin insats för egen del. Detta är kapitalistisk etik till gagn för de många och en förutsättning för att höga inkomster skall vara etiskt försvarliga.
- Näringslivet är inte till för att ge vinster till företagens ägare. Det är till för att tillfredsställa människornas och samhällets behov av varor och tjänster. Men de företag som inte tjänar pengar kan inte längre fylla sin grundläggande uppgift i samhället.
- God etik i företagsamheten betyder respekt för människor, pålitlighet och fair play i alla sammanhang.

Curt Nicolins visdomsord var ibland handgripliga:

- Det är god etik och hög effektivitet att passa tider, svara snabbt på brev, att snabbt ringa tillbaka till den som sökt.

Jag hade den oskattbara förmånen att samarbeta med Curt Nicolin under dennes ordförandetid i SAF och än mer i Näringslivets Ekonomifakta, där han var ordförande och jag VD 1984-1991. Det är därför med särskild känsla som jag skriver detta förord.

Vi vill till Svenskt Näringsliv framföra ett tack för bidraget till denna nytryckning av Curt Nicolins teser.

Uppfinnarkollegiet i april 2013
Carl-Johan Westholm, ordförande

Samhällets etik

Lagar är hörnstenarna för människors liv i en samhällsgemenskap.

Lagar kan aldrig täcka alla situationer som uppkommer människor emellan.

Om lagskrivarens ambition är att täcka alla situationer, blir livet i samhället ofritt.

Brott mot god etik leder ofta till fler lagar. Fler lagar begränsar de oförvitligas frihet och leder till fler brottslingar.

Den tid är förbi då vårt samhälle kunde öka den etiska standarden genom fler lagar.

Etik är ett uttryck för vår respekt för våra medmänniskor.

Etik är byggd på lagar, tradition och respekt för medmänniskor.

Etik kompletterar lagarna.

Etik kan aldrig ersättas med lagar, hur detaljerade och sofistikerade de än må vara.

Etik är inte oföränderlig.

Brott mot lagar bestraffas.

Brott mot etik förstör anseende och förtroende.

Det är inte olagligt att ljuga, annat än i specifika situationer.

Det är oetiskt att ljuga, men etiken kräver inte med nödvändighet att man säger allt man vet.

Det är inte olagligt att bryta löften, annat än i mycket speciella situationer.

Det är oetiskt att bryta löften – i sällsynta undantagsfall kan det dock vara försvarligt att bryta ett löfte.

God etik vinner terräng genom uppfostran, föredöme och självdisciplin.

God etik ökar den frihet för envar som är förenlig med frihet för alla.

Höga skatter eroderar ett lands etiska standard.

Sjunkande etisk standard förebådar kulturers och nationers förfall.

Verkligt värde har endast det för vilket man gjort verkliga uppoffringar.

God etik handlar alltid om att vara konstruktiv i samlivet med andra människor.

God etik är att fråga sig själv om man gör en tillräcklig insats för sina medmänniskor.

Det är lättare att klaga på andra än att fråga sig själv om man är tillräckligt positiv.

God etik är att ställa lika höga krav på sig själv som på andra.

Framgångsrika ledare, entreprenörer och uppfinnare kan påräkna endast en bråkdel av värdet av sin insats för egen del. Detta är kapitalistisk etik till gagn för de många och en förutsättning för att höga inkomster skall vara etiskt försvarliga.

De mål man inte sätter sig före, når man sällan.

Fatta inte beslut förrän de behövs. Men tveka aldrig att fatta ett beslut när det behövs.

Det är god etik att bevara en hemlighet. Den som har hundra hemligheter har lättare att bevara dem alla än den som bara har en.

Det är oetiskt att utnyttja hemlig information för egen vinning.

Att tillskansa sig fördelar med hjälp av osanna uppgifter är oetiskt. Det är t ex oetiskt att uppbära sjuklön utan att vara arbetsoförmögen på grund av sjukdom.

Stöld är olagligt.

Snatteri är oetiskt.

Det man äger skall man vårda. Det man inte vill vårda, skall man inte äga.

Företagandets etik

Företagsamhet är människor i samverkan.

Näringslivet är inte till för att ge vinster till företagens ägare. Det är till för att tillfredsställa människornas och samhällets behov av varor och tjänster. Men de företag som inte tjänar pengar kan inte längre fylla sin grundläggande uppgift i samhället.

Köpare och säljare på en marknad etablerar ett pris. De handlar under risk. Det är därför skäligen och etiskt att de gör en vinst på sin insats.

Det är förenligt med god etik att ett företag tjänar pengar, och även stora pengar, förutsatt att kunderna får valuta för sina pengar.

Det är svårt och tar lång tid att förvärva ett gott anseende.
Det är lätt och går fort att förlora ett gott anseende.

Varje affär bör genomföras så, att den blir en rekommendation för framtida affärer.

Undvik att vara alltför smart, även om affären följer lagens bokstav.

En god affär skall vara till fördel för båda parter.

Företagets etiska standard bestämmer dess anseende. Det goda namnet är ett företags största tillgång.

Det är chefens policy och föredöme mer än något annat som etablerar ett företags etiska standard.

God etik i företagsamheten betyder respekt för människor, pålitlighet och fair play i alla sammanhang.

Etik har mycket gemensamt med kvalitet.

God kvalitet åstadkoms endast när någon kräver den.

God kvalitet är endast den för vilken kunden är villig att betala.

Kvalitet konstrueras och tillverkas – kvalitet skapas inte genom kontroll.

Låga livstidskostnader hos produkter blir ett alltmer framträdande kvalitetsbegrepp.

Det är bättre för ett företag att vara känt för hög kvalitet än för låga priser.

När ekonomin i en verksamhet skall saneras, bör dess kvalitetsnivå samtidigt höjas.

Det är inte alltid sant att kvalitet kostar pengar.

Kvalitet är inte bara egenskaper hos ett företags produkter. Det är också ett tecken på hur en organisation fungerar.

Leveranser i rätt tid åstadkoms inte genom kontroll och bevakning utan genom god etik och disciplin.

Köer är dålig service.

God disciplin är att uppfylla sina åtaganden.

Ett uppdrag skall kvitteras, så att man vet att det är rätt uppfattat.

Det är god disciplin att rapportera till dem det vederbör.

Snabba rapporter är viktigare för dåliga nyheter än för goda. Hög effektivitet utan god disciplin är närmast otänkbar.

Allmän tillämpning av god disciplin skulle höja effektiviteten avsevärt i vårt samhälle.

Det är god etik och hög effektivitet att passa tider, svara snabbt på brev, att snabbt ringa tillbaka till den som sökt.

God etik för en telefonväxel är diskretion, kort väntan och att inte lämna kunden utan svar.

Ledarskapets etik

Ledare har ansvar både för verksamheten och för medarbetarna.

Etik och ansvars känsla förutsätter varandra.

Det är god etik för en chef att vara flexibel, ha tid och att vara anträffbar.

Upptagna människor har alltid tid; de kan prioritera.

Att anställa en chef på andra grunder än kompetens är oetiskt.

En otillräcklig ledare fruktar skickliga medarbetare.

Anställ aldrig en assistent att göra chefens jobb. God etik bjuder att den otillräcklige chefen byts ut.

Det är god etik för ett företag att vara generöst mot anställda som gör sitt bästa.

En bra ledare har alltid råd att be om råd.

En bra ledare försöker inte göra medarbetarnas jobb.

En bra ledare får alltid uppskattning när något lyckas.

En chef måste kunna lyssna; risken att tala för mycket är större än risken att lyssna för mycket.

En styrelseledamot skall inte tala för andra intressen än företagets. Alternativet är att anmäla jäv.